

## Поняття і класифікація основних принципів запобігання та протидії корупції

**Дерев'янка Павло Васильович**, кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри СТ та ОРД ННІПФПСМ (Національна академія внутрішніх справ);

**Шевчук Оксана Юрівна**, кандидат юридичних наук, доцент кафедри СТ та ОРД ННІПФПСМ (Національна академія внутрішніх справ)

Принципи запобігання і протидії корупції - керівні ідеї, основні засади, які напрацьовані практичною діяльністю суб'єктів протидії корупції та організований злочинності, закріплені в нормативно-правових актах, регулюють суспільні відносини у даній сфері між її учасниками.

У відповідності до вимог Закону України «Про запобігання корупції» діяльність із запобігання та протидії корупції ґрунтується на принципах:

- верховенства права;
- законності;
- комплексного здійснення правових, політичних, соціально-економічних, інформаційних та інших заходів;
- пріоритетності запобіжних заходів;
- невідворотності відповідальності за вчинення корупційних правопорушень;
- відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- участі громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції, державного захисту осіб, які надають допомогу у здійсненні таких заходів;
- забезпечення відновлення порушених прав і законних інтересів, відшкодування збитків, шкоди, завданої корупційним правопорушенням.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» основними принципами діяльності Національного бюро є:

- 1) верховенство права;
- 2) повага та дотримання прав і свобод людини і громадянина;
- 3) законність;
- 4) безсторонність та справедливість;
- 5) незалежність Національного бюро та його працівників;
- 6) підконтрольність і підзвітність суспільству та визначеним законом державним органам;
- 7) відкритість для демократичного цивільного контролю;
- 8) політична нейтральність і позапартійність;
- 9) взаємодія з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями.

Принцип верховенства права - це правова норма, яка передбачає, що жодна людина не може діяти поза законом, ніхто не може бути покараним

державою, крім як за порушення закону, і ніхто не може бути засудженим за порушення закону іншим чином, ніж у порядку, встановленому законом.

Принцип законності є складовою принципу верховенства права і передбачає, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Отже, Закони України «Про запобігання корупції», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про оперативно-розшукову діяльність» та інші закони, що регламентують цей вид правоохоронної діяльності, крім принципів, раніше зазначених, вказують і на інші принципи, які закріплені в оперативно-розшуковому законодавстві та відомчих нормативних актах, які є галузевими (спеціальними), так як вони притаманні саме такій галузі правоохоронної діяльності, як оперативно-розшукова.

Такими принципами є конфіденційність, конспірація, наступальність (оперативність), поєднання гласних та негласних заходів боротьби зі злочинністю.

Принцип конфіденційності - це вимога нормативно-правового характеру, що зобов'язує оперативного працівника, а також осіб, які беруть участь в ОРД, не розголошувати конфіденційні відомості про осіб, які співробітничать з оперативними підрозділами, якщо вони не містять інформації про вчинення заборонених законом дій.

Принцип конспірації - полягає в організації діяльності ОРД таким чином, щоб зберегти в таємниці від сторонніх осіб (перш за все від тих, хто вчинив злочин чи підозрюється у його вчиненні) тактику, зміст, форми, заходи, сили і засоби здійснення конкретних оперативно-розшукових заходів.

Принцип наступальності (оперативності) - напрацьований практикою, передбачає швидке і систематичне проведення оперативно-розшукових заходів, що випереджають дії осіб як при підготовці ними злочинів, так і після їх вчинення.

Принцип поєднання гласних та негласних заходів боротьби зі злочинністю - впливає зі змісту самого поняття ОРД, яка являє собою систему гласних і негласних пошукових, розвідувальних та контррозвідувальних заходів, а саме дає можливість реалізувати результати негласної роботи в інтересах кримінального судочинства.